

- **Joi, 5 decembrie 2013**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată **Competențe minoritare: Cercetarea specificității comunităților etnoculturale după 1989**, organizată de Academia Ungară de Științe, Centrul de Studii în Științele Sociale, Institutul pentru Studierea Minorităților. Conferința a avut loc la Budapesta. [László Fosztó](#) a fost invitat în calitate de moderator pentru secțiunea tematică despre cercetările sociale în rândul romilor din Ungaria și Europa de Est. În cadrul acestei secțiuni au susținut prelegeri istoricul Pál Nagy - *Problemele istorice ale segmentării populației roma din Bazinul Carpatic*. Teza propusă de către Nagy este că prin studierea condițiilor socio-economice în perioadele când romii au apărut în mijlocul societății majoritare putem înțelege inserția acestor grupuri pe piețele economice ale perioadei respective și astfel putem găsi noi răspunsuri privitoare la originea acestor populații. Juristul Ernő Kállai a făcut o prezentare cu titlul: *Există țigani în Ungaria, și dacă nu, cine sunt ei?* El a vorbit despre istoria politicilor față de romi din Ungaria în secolul XX, care după părerea lui a oscilat între a nega existența și a exagera „problemele” romilor.
- **Joi, 5 decembrie 2013**, [Julia Hossu](#) (cercetător ISPMN) și Mihai Andrei Leaha (Triba Film) au participat în calitate de regizori ai documentarului **Valea plângerii** la **emisiunea TV Vocile Clujului**, DIGI 24, moderator Marius Bența. Ei au discutat despre proiectul ISPMN în cadrul căruia a luat naștere acest documentar, despre întreaga cercetare ce s-a aflat la baza acestuia, cât și despre importanța promovării filmului în cât mai multe medii. Totodată, ei au profitat de această ocazie pentru a invita publicul clujean la proiecția publică a acestuia programată pe data de 10 decembrie 2013. Emisiunea poate fi vizionată online [aici](#).
- **Martți, 10 decembrie 2013**, la Cinema Victoria din Cluj-Napoca, a avut loc **proiecția** pentru publicul larg a filmului documentar **Valea plângerii** (regizori: Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, [Julia Hossu](#), ISPMN&Triba Film 2013). Proiecția a fost organizată de către ISPMN în parteneriat cu Fundația Tranzit. Filmul este produs de Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Triba Film și a fost finalizat la sfârșitul anului 2013. A fost înscris în competiție la Festivalul de Film Documentar ASTRA Sibiu, desfășurat în luna octombrie 2013, și a obținut premiul pentru cea mai bună imagine Secțiunea România cu următoarea apreciere din partea juriului: „Imagini răvășitoare, care sublimează mărturiile oamenilor, transformându-le într-o emoționantă experiență cinematografică.” După proiecție a fost organizată o secțiune de Întrebări și Răspunsuri moderată de către Doina Giurgiu, ocazie cu care publicul a putut să pună întrebări echipei ce a realizat documentarul. Reacții în presă despre eveniment puteți accesa [aici](#).
- **Miercuri, 11 decembrie 2013**, a avut loc la Cluj-Napoca **masa rotundă** cu titlul **Filmul documentar - formă de recuperare și păstrare a memoriei colective**, organizată de către ISPMN în colaborare cu Fundația Tranzit. La începutul anului 2013, ISPMN a lansat proiectul de realizare a unui film documentar pe tematica deportării romilor în Transnistria. Filmul documentar rezultat ca urmare a colaborării dintre ISPMN și Triba Film, intitulat **Valea plângerii** (Mihai Leaha, Andrei Crișan, [Julia Hossu](#), 2013, 56 min.), a avut lansarea în luna octombrie la Sibiu, în cadrul Festivalului de Film Documentar ASTRA. După fiecare dintre cele două proiecții ce au avut loc la Sibiu, întrebările adresate de către public au adus la suprafață faptul că se știe prea puțin despre acest moment din istoria României și că, practic, acest moment nu apare menționat în cărțile de istorie. În acest context s-a născut și ideea unei mese rotunde care să dezbată contextual modul în care un astfel de film poate și trebuie să contribuie la recuperarea memoriei unui eveniment cât și la păstrarea memoriei lui. Evenimentul a fost astfel conceput încât participanții, specialiști din diferite arii tematice cât și regizorii documentarului, să aibă un context de dezbateră pe marginea acestei tematici pornind de la mărturiile prezentate în film. Invitații participanți la acest eveniment au fost: Csilla Könczei (conf. univ. dr. UBB, Facultatea de Litere), Ștefan Dorel Găina Gerendi (prof. univ. dr. Universitatea de Artă și Design, Cluj-Napoca), Doina Giurgiu (redactor Cronică de film LiterNet.ro), Petre Matei (istoric, consultant științific Valea Plângerii), [Fosztó László](#) (cercetător ISPMN), [Gidó Attila](#) (cercetător ISPMN), Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, [Julia Hossu](#) (regizori *Valea Plângerii*). Discuțiile au fost moderate de către Marius Lazăr (conf. univ. dr. UBB, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială).
- **Miercuri, 11 decembrie 2013**, a fost **prezentat**, la Institutul Etnografic al Universității „Eötvös Lóránd” din Budapesta, **volumul** lui [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) cu titlul **On the Social and Cultural Network of the Gypsy Musicians of Kalotaszeg**. Cartea a apărut la [Editura ISPMN](#) în anul 2012 și este accesibilă [aici](#). Prezentarea cărții a fost susținută de către dr. Mihály Sárkány, cercetător la Institutul de Etnologie al Academiei Ungare de Științe.

- **Joi, 12 decembrie 2013**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a prezentat la Consatul General al Ungariei din Cluj-Napoca **colecția** de discuri „Kallós Archivum”. Colecția conține 20 de albume de muzică populară tradițională culeasă în România de către renumitul folclorist Kallós Zoltán între anii 1950-1980. Detalii (în limba maghiară) despre eveniment puteți citi [aici](#).
- **Vineri, 13 decembrie 2013**, [Toma Stefánia](#) (cercetător ISPMN) a fost invitata **emisiunii** *Dónát 160* de la Radio Cluj România. Tema centrală a emisiunii a fost situația educațională a elevilor de etnie romă din România. Cu această ocazie a fost prezentat și **raportul de cercetare** *Actori, roluri și percepții în predarea limbii romani în România*. Cercetarea a fost inițiată în anul 2011 în cadrul proiectelor instituționale al ISPMN. Scopul cercetării a fost de a oferi o imagine generală asupra utilizării limbii romani în diferite domenii educaționale din perspectiva actorilor direct implicați. Principalele întrebări la care cercetarea a încercat să ofere un răspuns se referă în primul rând la modul în care contextul instituțional al predării limbii romani în România poate fi caracterizat și cum sunt definite obiectivele/scopurile în acest domeniu, respectiv, care sunt practicile cotidiene de utilizare a limbii romani, având în vedere diversitatea comunităților de romi și a dialectelor din România. Cei interesați sunt rugați să o contacteze pe [Toma Stefánia](#) la adresa s.toma@ispmn.gov.ro.
- **Vineri, 13 decembrie 2013**, [István Gergő Székely](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată **A nagyvárosi szórvány jövője** [Viitorul „diasporei” urbane maghiare din Transilvania], organizată de Secretariatul general al UDMR și ISPMN, la Cluj, cu prezentarea *Etnikai mobilizáció a szórványban* [„Diaspora” maghiară și mobilizarea electorală pe linii etnice]. Programul conferinței (în lb. maghiară) poate fi accesat [aici](#). Programul și relatări în presă despre eveniment pot fi citite [aici](#) și [aici](#). La același eveniment au mai participat, din partea ISPMN, [István Horváth](#) (președinte ISPMN) și Tamás Kiss (cercetător), cu următoarele prezentări: [István Horváth](#), Tamás Kiss, [Katalin Vitos](#) - *Etnikai térszerkezet, iskolai hálózat és társadalmi hálózat* [Structura etnică, sistemul educațional și sistemul social]; [István Horváth](#) - *A nyelvi újratermelés kockázata az erdélyi magyar népesség szintjén* [Riscurile reproducției limbii materne în cadrul populației maghiare din Transilvania]; Tamás Kiss - *Iskolák veszélyben* [Prezentarea proiectului Școli în pericol].
- **În luna decembrie 2013**, a apărut în revista *Studia UBB Sociologia*, LVIII, 2, 2013, pp. 111-154 **articolul** intitulat **Mapping Roma Marginalization in Local Contexts** [Harta marginalizării romilor în contexte locale]. Articolul are la bază raportul proiectului cu titlul *Faces and Causes of the Roma Marginalization in Local Settings* [Aspecte și cauze ale marginalizării romilor în comunitățile locale] cu focus pe Ungaria, România și Serbia. Proiectul a fost coordonat de către Research Centre for Economic and Regional Studies [Centrul de studii regionale și cercetare economică] al Academiei Maghiare de Științe și sprijinit de United Nations Development Program, Bratislava. Fundația Desire a fost partenerul din România al acestui proiect, coordonând cercetările desfășurate în 5 județe și 25 de localități. Perioada de implementare a acestui proiect a fost decembrie 2012-iunie 2013. Articolul descrie contextul economic precum și condițiile de locuire locale ilustrând modul în care un fenomen translocal precum lipsa oportunităților de muncă și deficitul de politici de dezvoltare afectează și structurează șansele comunităților de romi de a se dezvolta independent de relațiile de putere prezente la nivel local. Articolul este semnat de către întreaga echipă de implementare a proiectului în România: Enikő Vincze (UBB), Cătălin Dîrțu (Universitatea Alexandru Ioan Cuza), Adrian-Nicolae Furtună (Centrul de Cercetări Culturale și Sociale „Romane Rodimata”), Margareta Herțanu (Asociația ProRoma), [Iulia Hossu](#) (ISPMN), Elena Mihalache (Fondul Român de Dezvoltare Socială), Rafaela Maria Muraru (cercetător independent), Florina Pop (UBB), Mihaela Preda (Universitatea București) și Daniel Tudora (Universitatea Alexandru Ioan Cuza). Articolul poate fi accesat [aici](#).
- **În luna decembrie 2013**, *Liter.Net.ro* a publicat un **interviu** realizat de către Doina Giurgiu (redactor Cronică de film) cu regizorii filmului *Valea plângerii* (ISPMN&Triba Film, 2013): Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, [Iulia Hossu](#). Interviuul a fost realizat după proiecția documentarului, ce a avut loc în data de 10 decembrie, și poate fi citit [aici](#).

- **În luna decembrie 2013**, s-au încheiat **bursele de cercetare** oferite de către ISPMN pe o perioadă de 3 luni. În luna septembrie 2013, ISPMN a scos la concurs un număr de 14 burse de cercetare în domeniul relațiilor interetnice. Grupul-țintă l-au reprezentat tinerii cercetători cu vârsta cuprinsă între 18-35 de ani, cu experiență în domeniul relațiilor interetnice, cu studii relevante pentru bursele tematice. Obiectivele acestui program de burse au fost: sprijinirea și încurajarea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice, oferirea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice posibilitatea de a câștiga experiență în munca de cercetare în echipă, contribuția la valorificarea bazelor de date și a materialelor existente în Institut, cât și promovarea valorilor interculturalității. Domeniile în care au fost acordate bursele sunt: cercetarea comportamentului electoratului minoritar (2 burse: Grigore Barna, Attila Deák), cercetarea învățământului în limba maghiară (2 burse: Zsuzsanna Márton, János Márton), documentarea cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România (3 burse: János Csaba Pozsony, Olosz Levente, Borsos Emőke), multiculturalitate și interculturalitate în orașele mixte din Transilvania (2 burse: Gyöngyi Pásztor, Attila Gábora), analiza politicilor publice implementate în cadrul Strategiei Naționale pentru îmbunătățirea situației romilor (1 bursă: Emanuela Ignățoiu-Sora), realizării filmului documentar, pedagogic privind deportarea romilor în Transnistria (1 bursă: Ion Gnatiuc), realizarea unui pachet educațional privind Holocaustul romilor - deportarea în Transnistria (1 bursă neacordată), cercetarea locurilor și spațiilor identității naționale la minoritățile naționale din Transilvania (1 bursă: Nagy Ákos), realizarea unei programe școlare pentru ciclul superior al liceului în domeniul drepturilor minorităților naționale (1 bursă neacordată). Bursierii care au beneficiat de aceste burse s-au aflat sub îndrumarea oferită de către cercetătorii responsabili din partea ISPMN, colaborând la elaborarea de baze de date, anchete sociologice, colectarea de material documentar ș.a. în funcție de specificul fiecărui domeniu în care aceste burse au fost acordate. ISPMN își propune să susțină acest tip de program și pe parcursul anului 2014.
- **Pe parcursul lunii decembrie 2013**, a fost actualizată **baza de date** a organizațiilor minorității rome, realizată în cadrul proiectului ISPMN **Cadastru online**. Proiectul are ca scop crearea unui cadastru online cu instituțiile diferitelor minorități naționale din România. Proiectul vizează inventarierea sistemelor instituționale ale romilor din România și întocmirea unei baze de date online care să ofere informații generale, ușor accesibile și să permită contactarea instituțiilor și a liderilor acestora. Crearea unei astfel de baze de date contribuie la crearea unui cadru propice dezvoltării relațiilor interetnice în rândul minorităților din România. Totodată, contribuie la dezvoltarea unui fond comun de date care poate să faciliteze o cât mai bună comunicare între specialiștii interesați de problematica romilor și comunitățile pe care instituțiile studiate le reprezintă, și să crească vizibilitatea acestor instituții de interes public/social. Baza de date a instituțiilor minorităților naționale este într-un proces continuu de completare. Baza de date actualizată conține 191 de organizații în acest moment. Reprezentanții organizațiilor care doresc să facă parte din Cadrul online sunt rugați să o contacteze pe [Toma Stefania](mailto:Toma.Stefania@ispmn.gov.ro) la adresa de e-mail s.toma@ispmn.gov.ro sau la adresa office@ispmn.gov.ro.
- **În luna decembrie 2013**, au apărut la [Editura ISPMN](#) următoarele titluri:

[Gidó Attila](#) (ed.): *Cronologia minorităților naționale din România. Macedoneni, polonezi, ruși lipoveni, ruteni, sârbi, tătari și turci*, Vol. II

Abstract

Primul volum al Cronologiei minorităților naționale din România, apărut în 2012, a conținut șapte cronologii referitoare la albanezi, armeni, bulgari, croați, eleni, evrei și germani. A trecut un an și încă șapte texte sunt puse pe masa cititorului, de această dată despre minoritățile lipoveană, macedoneană, polonă, ruteană, sârbă, tătară și turcă. Evenimentele perioadei 1989-2009 cuprinse în aceste cronologii reflectă etapele de autoorganizare a minorităților naționale din România. Conform scopului inițial al acestui proiect, textele combină cerințele specifice ale cronologiei istorice și narativa despre sine a comunităților. Astfel, apariția acestor cronologii ale minorităților este justificată atât din perspectiva memoriei colective scrise, cât și din perspectiva științifică.

- **Bokor Zsuzsa: *Testtörténetek. A nemzet és a nemi betegségek medicalizálása a két világháború közötti Kolozsváron*** [Poveștile corpului. Medicalizarea națiunii și a bolilor venerice în Clujul interbelic]

Abstract

Problema corpului bolnav, contagios sau al femeilor a fost încorporată într-un proces mai larg de instituționalizare și de schimbare socială în perioada de după război și corpul a devenit subiectul multor reforme în Clujul interbelic. Studiul de față analizează modul în care dezbaterile asupra corpului sănătos au devenit parte a unui discurs politic mai larg, ilustrând munca și efortul acelor medici români care și-au ocupat noile funcții în școlile de medicină și în diferite instituții medicale clujene după Primul Război Mondial. Sunt analizate măsurile adoptate, care au fost mai întâi de toate instrumente de putere prin care noua societate medicală încerca să se legitimizeze. O parte dintre sursele volumului este reprezentată de publicațiile specifice ale cercului medical, dar și de materiale care vizau publicul larg, respectiv acele norme și reglementări care au fost în cele mai multe cazuri rezultatele acestor dezbateri medicale. Tema generală a cărții este deci modul în care se formează „alteritatea” și în care este susținută în momentele „tensionate” de tranziție. Studiul dorește să fie - dincolo de analiza relațiilor dintre pacient și medic - o istorie a relațiilor dintre bolnav și sănătos, noi și ei, femei și bărbați, local și străin. Metodologia istoriei sociale, a analizei de discurs și a studiilor de gen sunt premisele disciplinare în cadrul și la intersecția cărora autoarea și-a propus să trateze subiectul.

- **Szabó Á. Töhötöm: *Gazdasági adaptáció és etnicitás. Gazdaság, vidékiség és integráció egy erdélyi térségben*** [Adaptare economică și etnicitate: economie, ruralitate și integrare într-o regiune din Transilvania]

Abstract

Volumul își propune să răspundă la următoarele întrebări: există oare legături între etnicitate și economie? Iar dacă există, atunci cum se realizează aceste legături? Iar pe plan local ce fel de modele istorice sau recente se pot contura în această privință (relații între unități economice, exploatarea mediului), respectiv ce fel de modele se pot contura la nivelul relațiilor dintre universurile locale și nelocale? Pornind de la cele menționate, autorul a cercetat trei probleme care interferează pe mai multe niveluri: cum se prezintă economia unui sat - și, indirect, a zonei sale adiacente - care a avut cândva un rol central în regiune; cum se leagă această localitate - interpretată când mai restrâns, când mai extins - de universul mai extins, de procesele naționale și globale; respectiv în ce măsură se pot descoperi specificități etnice în alegerea strategiilor economice și în procesul de integrare.

- **Varga Attila: *Román alkotmányjog. Alkotmányjogi alapismeretek és kisebbségjogi vonatkozások*** [Drept constituțional român. Cunoștințe fundamentale în dreptul constituțional și aspecte ale dreptului minoritar]

Abstract

Prezenta lucrare abordează temele cele mai importante și actuale din dreptul constituțional românesc și este dedicată în primul rând studenților, contribuind la pregătirea lor juridică și la fundamentarea cunoștințelor de drept. Volumul este structurat pe 19 capitole. În prima parte sunt analizate aspecte generale privind sistemul de drept, locul și rolul dreptului constituțional în sistemul unitar de drept, izvoarele formale ale dreptului constituțional, teoria generală a Constituției, controlul constituționalității legilor, organizarea și funcționarea Curții Constituționale din România, cetățenia, drepturile fundamentale ale omului. În a doua parte a lucrării sunt prezentate o serie de aspecte privind puterea politică, partidele politice, sistemele electorale, noțiunea de stat, respectiv instituțiile fundamentale ale statului. În cadrul acestora sunt examinate instituția Parlamentului, a Președintelui României, a Guvernului, precum și organizarea autorității judecătorești. De asemenea sunt prezentate în mod detaliat proceduri constituționale, cum ar fi referendumul, delegarea legislativă și angajarea răspunderii Guvernului.

Cei interesați de oferta [Editurii ISPMN](#) pot afla mai multe detalii [aici](#).

- Cei interesați de evenimentele organizate de către [ISPMN](#) pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.